03/04/2023

Πατρών: “Καιρός να επιστρέψουμε στις ρίζες μας” – Η Μητρόπολη τίμησε τους χιλιάδες Πατρινούς, θύματα της Τουρκικής θηριωδίας

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πατρών

Πλήθος Λαού κατέκλυσε τον Ιερό Ναό του Αγίου Αποστόλου Ανδρέου Πατρών, προκειμένου να τιμήσουν την μνήμη των χιλιάδων Πατρέων οι οποίοι σφαγιάσθηκαν, σουβλίσθηκαν, κάηκαν, πουλήθηκαν ως δούλοι, διώχθηκαν από την πατρίδα τους από τις βαρβαρικές ορδές των Τούρκων του Γιουσούφ Πασά, από την Κυριακή των Βαΐων, 3 Απριλίου 1821 έως και την Μεγάλη Εβδομάδα του ιδίου έτους.

Στο Αρχιερατικό Συλλείτουργο, προέστη ως Εκπρόσωπος του Μακαριωτάτου **Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου,** ο Σεβασμιώτατος **Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος,** συλλειτουργούντων του Σεβασμιωτάτου **Μητροπολίτου Πατρών κ. Χρυσοστόμου** και του Θεοφιλεστάτου **Επισκόπου Κερνίτσης κ. Χρυσάνθου**, Πρεσβυτέρων και Διακόνων της Ιεράς Μητροπόλεως.

Πατρών Χρυσόστομος: “Είναι καιρός να επιστρέψουμε στις ρίζες μας”

“Ἡ Ε’ Κυριακή τῶν Νηστειῶν, δηλαδή ἡ Κυριακή πρό τῶν Βαΐων, ἀφιερώθη ἀπό τήν τοπική μας Ἐκκλησία στούς ὑπό τῶν Τούρκων σφαγιασθέντας Πατρινούς κατά τό ἔτος 1821 καί λαμπρές Ἐκδηλώσεις θά πραγματοποιοῦμε κάθε χρόνο κατά τήν ἡμέρα αὐτή”, ανέφερε μεταξύ άλλων **ο Μητροπολίτης Πατρών** στην ομιλία του και τόνισε ότι *“Εἶναι καιρός νά ἐπιστρέψωμε στίς ρίζες μας, στίς πηγές τῶν ἰδικῶν μας ὑδάτων, νά ὑποκλιθοῦμε στήν ἱστορία μας, νά τήν μελετήσωμεν εἰς βάθος, νά καθαρίσωμε ἀπό τίς μπογιές τούς ἀνδριάντες τῶν ἡρώων μας, νά ἀγαπήσωμε τήν πατρίδα μας. Ὅποιος λαός δέν γνωρίζει τήν ἱστορία του, ἤ τήν ἀλλοιώνει καί τήν παραχαράσσει, μή σεβόμενος τήν ἴδια τήν κοιτίδα του, εἶναι καταδικασμένος νά ἀφανισθῇ μέσα στήν χοάνη πού τόν ἔριξε τό σύστημα”.*

Εκπρόσωπος του Πρωθυπουργού και της Ελληνικής Κυβερνήσεως παρέστη ο Υφυπουργός Εξωτερικών **κ. Ανδρέας Κατσανιώτης**, επίσης οι Βουλευτές Αχαΐας, Πολιτικές και Στρατιωτικές Αρχές, Εκπρόσωποι Αρχών και Φορέων, Σύλλογοι και Όμιλοι Πατριωτικοί και **οι μαθητές του Εκκλησιαστικού Λυκείου Πατρών**, όλοι ντυμένοι με τις εθνικές ενδυμασίες και κρατώντας τις Σημαίες και τα Λάβαρα.

Ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου για την προσφορά της Πάτρας στον αγώνα του ’21

Ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος μετέφερε τον χαιρετισμό και τις ευχές του **Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου**

, ως Εκπρόσωπος αυτού και στην σύντομη προσλαλιά του αναφέρθηκε στην **μεγαλώνυμη πόλη των Πατρών** και στην πανθολογουμένη προσφορά της στον αγώνα του 1821.

Τόνισε ότι **ο Παλαιών Πατρών Γερμανός** ήτο ο Εθνεγέρτης Ιεράρχης, ενώ έκανε αναφορά στον Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλο, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε ως η ευγενέστερη και ανιδιοτελέστερη μορφή της Επαναστάσεως, που διέθεσε την περιουσία του στην Πατρίδα και σκοτώθηκε στο Μεσολόγγι.

Αποκαλυπτήρια του μνημείου των μαρτύρων Πατρέων

Μετά την Θεία Λειτουργία τελέσθηκε το ιερό Μνημόσυνο για τους σφαγιασθέντες Πατρινούς και εν συνεχεία πραγματοποιήθηκαν τα αποκαλυπτήρια του μνημείου των μαρτύρων Πατρέων το οποίο ανήγειρε η Ιερά Μητρόπολη Πατρών, στον αύλειο χώρο του Ιερού Ναού του Αγίου Ανδρέου και κατατέθηκαν στέφανοι.

Ο ΟΠΟΙΟΣ
ΕΠΙΚΑΘΗΤΑΙ
ΕΠΙ ΤΗΝ
ΚΕΦΑΛΗΝ ΜΑΣ...
Η ΝΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝ
Η ΝΑ ΑΠΟΘΑΝΩΜΕΝ
ΟΛΟΙ"
† ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Η ομιλία του Μητροπολίτη Πατρών

Στην ομιλία του ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ. Χρυσόστομος μεταξύ των άλλων είπε:

Σεβασμιώτατε ἅγιε Ἐκπρόσωπε τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερωνύμου, πεφιλημένε καί πολυσέβαστέ μοι Μητροπολίτα Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεε,

Ἐξοχώτατε Ἐκπρόσωπε τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος, Ὑφυπουργέ Ἐξωτερικῶν, κ. Ἀνδρέα Κατσανιώτη,

Ἐντιμότατοι Ἄρχοντες ἀπαξάπαντες, Λαέ τοῦ Κυρίου περιούσιε καί εὐλογημένε,

Τήν Κυριακή τῶν Βαΐων τοῦ 1821 βάφτηκε τό ἁγιασμένο, ἀπό τήν θυσία τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, χῶμα τῶν Πατρῶν, μέ τό αἷμα χιλιάδων Πατρέων, οἱ ὁποῖοι φρικτῷ καί μαρτυρικῷ θανάτῳ διά πυρᾶς καί μαχαίρας ἐτελειώθησαν ἀπό τούς αἱμοσταγεῖς καί βαρβάρους Τούρκους κατακτητάς.

Πολλοί ἐπωλήθησαν ὡς δοῦλοι καί ἄλλοι ἐξεπατρίσθησαν, ἀφήνοντας πίσω τους, ἀποκαΐδια καί τά μαρτυρικά σώματα τῶν ἰδικῶν τους ἀνθρώπων.

Οἱ σφαγές συνεχίστηκαν καί τίς ἑπόμενες ἡμέρες τοῦ ἔτους ἐκείνου, τοῦ 1821 δηλαδή. Τό αἷμα ἔρρεε ποταμηδόν ἀπό τήν Κυριακή τῶν Βαΐων ἕως καί τήν Μεγάλη Παρασκευή.

Ὁ Ἰ.Φιλήμων ἀναφέρει: «...Αἱ παραλίαι, οἱ ἀγροί καί οἱ χάνδακες τῆς πεδιάδος ἐπληρώθησαν ἀνδρῶν, γυναικῶν καί παιδίων. Ὅποιον οἱ Τοῦρκοι συνελάμβανον ἢ κατακρεούργουν ἢ ἔρριπτον χαμαί καί ἔσφαττον ὡς ζῶον. Τά θυσιαστήρια τοῦ Θεοῦ μετέβαλον εἰς ἀποπάτους καί εἰς καταγώγια ἀσελγείας, τάς ἁγίας εἰκόνας τῶν ναῶν συντρίβοντες καθύβριζον καί διά τῶν ἱερῶν ἀμφίων περιέβαλον τούς κύνας, πατέρα δε καί υἱόν, τόν Μῆτρον Βεγουλόπουλον, ἀναπείραντες (ἀφοῦ τούς σούβλισαν, δηλαδή) ἤναψαν πυράν καί τούς αἰχμαλώτους Ἕλληνας ἐβίασαν, ἵνα ψήσωσι τούτους, τόν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου...»

Ἐνῶ ὁ Πουκεβίλ γράφει χαρακτηριστικά: «...Οὐδέποτε παρετηρήθη θέαμα τόσον φρικῶδες! Πτώματα ἄνευ κεφαλῶν, μέλη διεσπαρμένα, τεμάχια σαρκῶν ἐδείκνυον τά ἴχνη τῆς ὁδοῦ, ἥτις ἦγεν εἰς τό κέντρο τῶν ἀνθρωποφάγων. Ἐκεῖ, ὠλίσθαινεν ὁ διαβάτης πατῶν ἐπί ἕλους ἐκ πεπηγότος αἵματος κεκαλυμμένου ὑπό σποδοῦ. Περαιτέρω ἔδει νά διαβῇ τις ρύακας ἐξ' ἐλαίου, οἴνου καί οἰνοπνεύματος. Ἀλλαχοῦ, ἡ ὁδός ἦτο πλήρης ἐπίπλων καί ἐμπορευμάτων κατακαέντων. Ἵνα ἀποφύγωμεν τά καταρρέοντα τείχη ἔπρεπε νά προχωρήσωμεν ἑλικοειδῶς, ὅτε ἀφικομένων ἡμῶν ἐκεῖ ὅπου δερβίσης τις κρατῶν κεφαλήν παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ Προξένου καί ὑβρίζει αὐτόν. Στρατιῶται καί μαῦροι πλήρεις λαφύρων ἢ σύροντες ἀπό τῆς κόμης γυναίκας καί παιδία, ἐπλήρουν τήν ἀτμόσφαιραν διά τῶν ἀλαλαγμῶν αὐτῶν. Ἀ! Ὄχι! Οὐδέποτε τοιαῦται εἰκόνες ἔθλιψαν τήν ὅρασιν τῶν ἀνθρώπων...».

Οἱ περιγραφές τῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων καί τῶν ἱστορικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἑλλήνων καί ξένων, ἀλλά καί τῶν μεταγενεστέρων ἱστορικῶν, οἱ ὁποῖοι περιέγραψαν καί διέσωσαν τά φρικτά καί ἀποτρόπαια γεγονότα, συγκλονίζουν διαχρονικά, ὄχι μόνο τόν Ἑλληνικό Λαό, ἀλλά καί κάθε ἄνθρωπο, ὅπου καί ἂν εὑρίσκεται, ἀδιακρίτως καταγωγῆς, γλώσσης ἢ θρησκείας...

...Ἀπό τίς 20.000 περίπου κατοίκους τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐσφάγησαν, ἐκάησαν, ἐξανδραποδίσθηκαν, ἐξεπατρίσθησαν, πάνω ἀπό 10.000. Χαρακτηριστική εἶναι ἡ περίπτωσις τοῦ μαρτυρίου τοῦ Παπα-Γιώργη τῆς Ἀλεξιώτισσας, ὁ ὁποῖος ἐσφαγιάσθη ἐμπροσθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης, τήν ὥρα πού λειτουργοῦσε, ἐνῶ αἰχμαλωτίσθηκαν καί ἐπωλήθησαν ὡς δοῦλοι μαζί μέ πλῆθος νέων καί νεανίδων, τά τρία παιδιά του. Τότε ἐμαρτύρησαν καί οἱ Παιδομάρτυρες τῶν Πατρῶν, Χριστόδουλος καί Ἀναστασία, οἱ ὁποῖοι τιμῶνται ὡς Ἅγιοι μαζί μέ τήν πολυάριθμον χορείαν τῶν Νεομαρτύρων τῆς ἁγίας μας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κατά τά μαῦρα χρόνια τῆς Τουρκικῆς σκλαβιᾶς.

Φρικιᾶ ὁ νοῦς καί ἀπό τό ἐμπόριο γυναικῶν καί παιδίων, πού ἐπωλοῦντο σέ δημοπρασία γιά τά σκλαβοπάζαρα τῆς Ἀνατολῆς. Γράφει ὁ Πουκεβίλ: "Τίς γυναῖκες μαζί μέ τά παιδιά τους τίς πωλοῦσαν ὡς κοπάδια αἰγῶν καί προβάτων... Τό ἐμπόριο τοῦτο καθώς καί τό ὑφιστάμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῶν Πατρῶν, διενεργεῖτο ὑπό τῶν Ἑβραίων, τῶν Βοεμῶν καί τῶν Ἄγγλων ...."

Μιά πόλις ὁλόκληρη ἔγινε σκόνη καί στάχτη. Ὁ Σπυρίδων Τρικούπης θά σημειώσῃ: "Ἡ ἐμπορικώτερη καί πλουσιότερη πόλις τῆς Πελοποννήσου, ἡ μία τῶν δύο ἐπαναστατικῶν ἑστιῶν καθ' ἥν πρῶτον ὑψώθη τό σύμβολον τῆς ἐλευθερίας κατεστράφη ἐκ πρώτης ἀφετηρίας παραδοθεῖσα εἰς τό πῦρ καί τήν λεηλασίαν".

«Ὦ λαιμοί τῶν ἀθώων παιδιῶν μας, ὦ πλευρά σεβάσμια τῶν μητέρων, γερόντων, κόμαι εἰς αἷμα ἀθλίως βρεγμέναι! (Κάλβος, Λύρα, Ὠδή, 6η,1ζ)

Ὁ Ἱερέας τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας στήν Κωνσταντινούπολη R. Walsh περιγράφει τήν φρίκη ἀπό τά κομμένα κεφάλια, τίς χιλιάδες κομμένα αὐτιά καί τά ἀκρωτηριασμένα μέλη ἀπό τά σώματα τῶν σφαγιασθέντων Πατρινῶν πού μετεφέρθησαν στήν Κωνσταντινούπολη καί ἀδειάστηκαν ἀπό τά σακκιά μπροστά στό Σεράϊ καί στούς δρόμους, γενόμενα βορᾶ τῶν σκύλων.

Ἡ λαϊκή μοῦσα, θρηνωδοῦσα πικρῶς, παρέδωσε τό μέγεθος τῆς συμφορᾶς.

"Ποιός ἔχει πέτρινη καρδιά

καί στήθια ἀπό λιθάρια

νά βγῆ στής Πάτρας τά βουνά

στής Πάτρας τά μπουγκάζια

...κλαῖνε μανάδες γιά παιδιά

καί τά παιδιά γιά μάνες..”

Αὐτό τό γεγονός ἀναδεικνύομε, ὡς ἐχομε χρέος, ἐναντι τῶν μαρτύρων καί ἡρώων Πατρέων τῶν πεσόντων μαχαίρᾳ καί ἰκριώμασι καί σταυροῖς ὑπό τῶν Τούρκων, ἀπό τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, 3 Ἀπριλίου 1821, ἐως καί τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς τοῦ ἐτους ἐκείνου.

Ἐπέστη καιρός νά ἀνασύρωμεν ἀπό τήν λήθη καί τήν ἀφάνεια, στῆς μνήμης καί τῆς τιμῆς τήν ἐπιφάνεια, τήν θυσία τόσων χιλιάδων Πατρέων, πού τά αἱματά τους ἀχνίζουν ἀκόμα στήν Ἀχαϊκή πρωτεύουσα καί γῆ.

Διά τοῦτο καί στήλη τιμῆς καί μνημοσύνης ἐτοιμάσαμε καί στόν αὐλειο χῶρο τοῦ ἱεροῦ Ἀποστολείου, τοῦ Ναοῦ δηλαδή τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἐστήσαμε δίπλα στίς προτομές τῶν τριῶν μαρτύρων Ἀρχιερέων τῶν Πατρῶν, Νεοφύτου, Γερμανοῦ καί Παρθενίου, τίς ὁποῖες πρό δύο ἐτῶν πρός τιμήν των ὑψώσαμε καί τελετές λαμπρές ὁρίσαμε νά πραγματοποιηθοῦν, ὥστε καί τά γεγονότα νά ἀναδείξωμε καί τούς μάρτυρας νά τιμήσωμε, ἀλλά καί τούς ἐπιγενομένους νά διδάξωμε καί νά φωτίσωμε .

Ἀκόμα δέ σέ ὅσους ἠθέλησαν ἡμετέρους ἢ ξένους τά βήματα καί τήν πρακτική τοῦ Γκρήν νά ἀκολουθήσουν, μέ φωνή πεπαρρησιασμένη νά ἀπαντήσωμεν:

«Ἡ ἱστορία μιά φορά ἐγράφη καί μέ αἵματα ἡρώων καί μαρτύρων ὑπεγράφη. Ὅποιος ἠθέλησε ἢ θά θελήσῃ τίς γραμμές της νά ἀλλοιώσῃ ἢ νά παραχαράξῃ εἰς τήν καταδίκην τῶν Πανελλήνων παραδίδεται καί μέ τό αἰώνιο ἀνάθεμα τιμωρεῖται».

Χρεωστικῶς ἀναφέρω στό σημεῖο αὐτό τήν ἐπαινετή πρωτοβουλία πού εἶχαν ἀπό πέρυσι τά παιδιά, μέλη τοῦ Λαογραφικοῦ Συλλόγου «Μωραΐτες ἐν Χορῷ», ὥστε νά τιμηθοῦν οἱ μάρτυρες μέ πορεία μνήμης καί τιμῆς ἀπό τό σημεῖο ὅπου εὑρίσκεται ἡ προτομή τοῦ ἁγνοῦ, τοῦ σεμνοῦ ἥρωος Ἰωάννου Παπαδιαμαντοπούλου ἐως τήν Πλατεία Ἁγίου Γεωργίου Πατρῶν, ὅπου ὁ μεγάλος καί λεοντόκαρδος Ἱεράρχης τῆς Πάτρας Γερμανός, ὕψωσε τήν Σημαία στις 25 Μαρτίου 1821.

Ἡ ἐκδήλωσις αὐτή ἐτέθη ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν καί ἐστέφθη ἀπό ἐπιτυχία καί πέρυσι καί φέτος. Τῆς Λιτανείας προέστη καί πέρυσι καί ἐφέτος, ἡ ἐλαχιστότητά μου καί Ἱερεῖς τῆς πόλεως, ἐνῶ ἡ συμμετοχή τῶν τμημάτων μέ τίς ἐθνικές ἐνδυμασίες ἐσκόρπισε ρίγη συγκινήσεως.

Καί αὐτή ἡ ἐκδήλωσις θά πραγματοποιεῖται κατ' ἔτος ὑπό τήν αἰγίδα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, τήν παραμονή τῆς Ε' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, ἡμέρα μνήμης τῶν χιλιάδων θυμάτων τῆς τοπικῆς θηριωδίας, στήν Πάτρα τό 1821.

Ἡ Ε' Κυριακή τῶν Νηστειῶν, δηλαδή ἡ Κυριακή πρό τῶν Βαΐων, ἀφιερώθη ἀπό τήν τοπική μας Ἐκκλησία στούς ὑπό τῶν Τούρκων σφαγιασθέντας Πατρινούς κατά τό ἔτος 1821 καί λαμπρές Ἐκδηλώσεις θά πραγματοποιοῦμε κάθε χρόνο κατά τήν ἡμέρα αὐτή.

Εἶχαν περάσει μόλις πέντε χρόνια, ἀπό τήν Κυριακή τῶν Βαΐων τοῦ 1821 καί τήν φοβερή σφαγή τῶν Πατρέων. Ἦταν μιά ἄλλη Κυριακή τῶν Βαΐων. Αὐτή τή φορά στό ἁγιασμένο καί μαρτυρικό Μεσολλόγι, οἱ Ἐξοδίτες πέρασαν στήν Ἀθανασία, ζώντας καί ἐκεῖνοι μέσα ἀπό τό δικό τους Πάσχα-Πέρασμα, τήν Ἀνάσταση μιά βδομάδα νωρίτερα. Τό Μεσολόγγι, τό ράσο τοῦ Δεσπότη του φορεῖ γιά σάβανο καί φωτεινό μετέωρο πετᾶ στόν οὐρανό του. Ἐκεῖ ψηλά συνάντησαν τούς Πατρινούς καί ὅλοι μαζί ἐψαλαν στά οὐράνια μέ τήν οὐρανομήκη φωνή τους, τό Χριστός Ἀνέστη.

Ἐκεῖ πανηγυρίζουν καί τώρα καί στόν αἰῶνα τόν ἅπαντα, μέ λειτουργούς τούς Δεσποτάδες τους, τόν Γερμανό τῶν Πατρῶν καί τόν Ρωγῶν Ἰωσήφ καί ὅλους τούς Κληρικούς καί Λαϊκούς πού ἔδωσαν τό αἷμα τους γιά τήν Ὀρθοδοξία καί τό Γένος.

Ἀγαπητοί,

Ἔχομεν ὅλοι μας χρέος Ἐκκλησιαστικοί καί ἄλλοι ἡγέτες, νά διατηρήσωμε τήν παρακαταθήκη πού μᾶς παρέδωσαν οἱ μάρτυρες πρόγονοί μας καί τήν λαμπάδα ἀσβεστη νά διατηρήσωμε, τήν σκυτάλη δέ στούς ἐπιγενομένους νά παραδώσωμε.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τά τελευταῖα χρόνια, τίς τελευταῖες δεκαετίες τόσον τό θρησκευτικό, ὅσο καί τό ἐθνικό φρόνημα, ἀμβλύνθησαν καί οἱ Ἕλληνες υἱοθετήσαμε ἕνα τρόπο ζωῆς, ἀταίριαστο στήν πνευματική μας ὑπόσταση, στήν ἱστορία μας, στήν μακραίωνη ἔνδοξη πορεία μας.

Αὐτός ὁ τρόπος ζωῆς τεχνηέντως καί μέ περισσή μαεστρία ἐπηρέασε τήν ζωή μας, ἢ μᾶλλον ἐπεβλήθη ὡς ὑπηρέτης τοῦ πνεύματος τῆς παγκοσμιοποίησης καί τῆς νέας τάξεως πραγμάτων. Καί πέρασε μέσα ἀπό τά ἐκπαιδευτικά συστήματα, τόν τρόπο ζωῆς καί ἐκφράσεως, ἀλλά καί μέ θυσίες καί στάσεως ἀπέναντι σέ πρόσωπα καί γεγονότα πού σφράγισαν μέ αἷμα τήν πορεία τῆς πατρίδος μας.

Εἶναι καιρός νά ἐπιστρέψωμε στίς ρίζες μας, στίς πηγές τῶν ἰδικῶν μας ὑδάτων, νά ὑποκλιθοῦμε στήν ἱστορία μας, νά τήν μελετήσωμεν εἰς βάθος, νά καθαρίσωμε ἀπό τίς μπογιές τούς ἀνδριάντες τῶν ἡρώων μας, νά ἀγαπήσωμε τήν πατρίδα μας.

Ὅποιος λαός δέν γνωρίζει τήν ἱστορία του, ἢ τήν ἀλλοιώνει καί τήν παραχαράσσει, μή σεβόμενος τήν ἴδια τήν κοιτίδα του, εἶναι καταδικασμένος νά ἀφανισθῇ μέσα στήν χοάνη πού τόν ἐριξε τό σύστημα.

Ὅμως δέν ἐχάθησαν ὅλα, ἢ θά ἔλεγα δέν ἐχάθη τίποτα. Διότι στίς φλέβες τοῦ Ἕλληνα τρέχει τό αἷμα τῶν ἀγώνων καί τῶν θυσιῶν, γιά τήν ἐλευθερία, πού εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ ἀτίμητον.

Ἐντιμότατοι Ἄρχοντες, ἀγαπητοί μου, καθώς βλέπω αὐτή τή στιγμή μπροστά μου σ' αὐτόν τόν Ναό, τά νειᾶτα τῆς Πάτρας νά κρατᾶνε στά χέρια τους, τά σύμβολα τῆς δόξης, τῆς τιμῆς καί τῆς νίκης, φορώντας τίς Ἐθνικές τετιμημένες φορεσιές, σκορπίζοντας ρίγη συγκινήσεως στίς καρδιές μας, αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη, ἀπό τά τρίσβαθα τῆς ψυχῆς μου νά τούς εὐχαριστήσω καί ὡς λόγον ἀκροτελεύτιον νά σημειώσω.

Ὅσο ὑπάρχουν Ἑλληνόπουλα, ὅσο ὑπάρχουν παιδιά αὐτῆς τῆς γῆς καί τῆς πατρίδος πού ξέρουν, νά γονατίζουν μπροστά στούς ἥρωες καί μάρτυρας τοῦ Γένους καί νά δακρύζουν μπροστά στά αἵματα καί τίς θυσίες τους γιά τήν Πίστη καί τήν Πατρίδα, ὅσο ὑπάρχουν Ἑλληνόπουλα πού ὅμως μᾶς ἐδήλωσαν πρό ἡμερῶν στήν Ἀναπαράσταση τῆς Ὁρκωμοσίας τῶν Ἑλλήνων ἀπό τόν Γερμανό, πού ξέρουν νά ψάλουν ζῶντες ἀκόμα καί τήν Ἐξόδιο Ἀκολουθία τους, ὡς ἐπραξαν στόν καιρό τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, ὁδεύοντες στήν θυσία γιά τήν Ἑλλάδα, ὅσο ὑπάρχουν λέγω αὐτά τά παιδιά, ἡ Ἑλλάδα θά ζήσῃ ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν χιλιάδων Πατρέων τῶν φρικτῷ θανάτῳ ὑπό τῶν Τουρκικῶν ὀρδῶν τελειωθέντων.

Ζήτω ἡ ἡρωική Πάτρα.

Ζήτω ἡ Ἑλλάδα μας...»

Η ομιλία του Μητροπολίτη Ναυπάκτου

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος μετέφερε τον χαιρετισμό και τις ευχές του **Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου**, ως Εκπρόσωπος αυτού και στην σύντομη προσλαλιά του αναφέρθηκε στην **μεγαλώνυμη πόλη των Πατρών** και στην πανθολογουμένη προσφορά της στον αγώνα του 1821.

Τόνισε ότι **ο Παλαιών Πατρών Γερμανός** ήτο ο Εθνεγέρτης Ιεράρχης, ενώ έκανε αναφορά στον Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλο, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε ως η ευγενέστερη και ανιδιοτελέστερη μορφή της Επαναστάσεως, που διέθεσε την περιουσία του στην Πατρίδα και σκοτώθηκε στο Μεσολόγγι.

Και ο Σεβασμιώτατος συνέχισε λέγοντας:

«...Χιλιάδες Πατρινοί, πλήρωσαν μέ τό αἷμα τους τόν πόθο γιά τήν ἐλευθερία. Δέν μποροῦμε νά ξεχάσουμε τήν ἱστορία καί τίς θυσίες τῶν προγόνων μας. Δέν εἶναι δυνατόν νά ἐχωμε ἱστορικό ἀλτσχάϊμερ. Εἶναι λυπηρόν ὅταν συναντοῦμε ἕνα πατέρα ὁ ὁποῖος πάσχει ἀπό ἄνοια, ἀπό ἀμνησία καί ξεχνᾶ τά παιδιά του. Τό ἴδιο εἶναι τραγικό νά ξεχνᾶμε ἀπό ἱστορική ἄνοια καί ἱστορική λήθη αὐτήν τήν ἱστορία τοῦ παρελθόντος στήν ὁποία ὀφείλουμε τό παρόν καί τό μέλλον τῆς πατρίδος μας. Ὅπως λένε οἱ βιολόγοι, στά νευροκύταρρα τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ ἀνθρώπου γίνεται μιά μάχη μεταξύ μνήμης καί λήθης καί βεβαίως ἀγωνιζόμεθα ὅλοι μας νά εἶναι ζωντανή ἡ μνήμη τῶν γεγονότων στήν ζωή μας. Δυστυχῶς πολλές φορές σ' αὐτή τή μάχη κερδίζει ἡ λήθη καί δυστυχῶς στόν ἱστορικό χῶρο .

Ἡ ἱστορική λήθη προσπαθεῖ νά σβήσῃ τήν μνήμη τῆς Ἱστορίας. Ἀλλ΄ ὅπως ἔλεγε ὁ Γεώργιος Σεφέρης, ὅταν σβύνῃς ἕνας κομμάτι ἀπό τό παρελθόν εἶναι σάν νά σβύνῃς ἕνα ἀντίστοιχο κομμάτι ἀπό τό μέλλον. Ἡ ἱστορική λήθη εἶναι ἱστορική καί πολιτιστική διαταραχή μέ φοβερές συνέπειες.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Πατρῶν κ. Χρυσόστομε, σᾶς ἐγκαρδίως καί ἐκ προσώπου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερωνύμου καί προσωπικῶς καί γι' αὐτή τήν ἀξιέπαινη πρωτοβουλία σας, ὅπως καί γιά ἄλλες στήν Μητρόπολή σας, ὡς συνεχιστής τοῦ ἔργου τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ καί ὅλων τῶν ἀξίων προκατόχων σας.

Νά εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τῶν μακαρίων καί ἀειμνήστων προμάχων τῆς ἐλευθερίας τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν καί ὅλοι ἐμεῖς νά εἰμαστε ἀντάξιοι τοῦ μεγάλου δένδρου τῆς ἐλευθερίας πού ποτίστηκε καί ἀναπτύχθηκε μέ τό αἷμα τόσων μαρτύρων, ὅπως αὐτῶν πού τιμᾶμε σήμερα».